

สรุปกฎหมาย

วิ.อาญา เล่ม 3

พยานหลักฐาน

Deedee e-book

สารบัญ

การกระการพิสูจน์ในคดีอาญา.....	1
--------------------------------	---

หลักทั่วไปเกี่ยวกับการกระการพิสูจน์ในคดีอาญา.....	1
---	---

• โจทก์มีการกระการพิสูจน์ความผิดของจำเลย.....	1
• จำเลยมีการกระการพิสูจน์เหตุยกเว้นโทษหรือเหตุลดหย่อนโทษ.....	2
• จำเลยต่อสู้เรื่องอำนาจฟ้อง โจทก์มีการกระการพิสูจน์.....	2
• จำเลยต่อสู้เรื่องสิทธิการฟ้องระงับ จำเลยมีการกระการพิสูจน์.....	2
• การร้องขอคืนของกลาง ผู้ร้องมีการกระการพิสูจน์.....	3

ตัวอย่างคำพิพากษา.....	4
------------------------	---

พยานหลักฐาน.....	5
------------------	---

สิ่งที่เป็นพยานหลักฐาน.....	5
-----------------------------	---

• ความหมายของพยานหลักฐาน (ม. 226).....	5
• ข้อเท็จจริงที่ไม่ต้องนำสืบเข้ามาในสำนวน.....	5
○ ข้อเท็จจริงที่รู้กันทั่วไป.....	5
○ ข้อเท็จจริงที่ไม่อาจโต้แย้งได้.....	5
○ ข้อเท็จจริงที่คู่ความรับหรือถือว่ารับกันในศาล.....	6
■ จำเลยรับสารภาพ.....	6
■ จำเลยแถลงรับข้อเท็จจริง.....	7
■ โจทก์แถลงรับข้อเท็จจริง.....	7
■ ผู้เสียหายแถลงรับข้อเท็จจริง.....	7
• คำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง, บันทึกคำเบิกความของพยานในคดีอื่น (ม. 226/5).....	7
• ข้อสังเกตเพิ่มเติม.....	8
○ กรณีศาลสั่งรวมคดี (คดี A และคดี B ต่อมารวมเป็นคดี AB).....	8
○ กรณีศาลสั่งแยกคดี (คดี AB ต่อมาแยกเป็นคดี A และคดี B).....	8
○ กรณีโจทก์ร่วมที่ต่อมาถูกยกคำร้องการเข้าเป็นโจทก์ร่วมภายหลัง.....	8

พยานหลักฐานที่ห้ามรับฟังในคดีอาญา.....	9
--	---

พยานหลักฐานที่ห้ามรับฟังเพราะการได้มาหรือเนื้อหา.....	9
---	---

• พยานหลักฐานที่เกิดจากการจูงใจ, คำมั่นสัญญา, ทุจริต, หลอกลวง, โดยมิชอบ (ม. 226).....	9
○ พยานหลักฐานที่เกิดจากการจูงใจ หรือให้คำมั่นสัญญา.....	9
○ พยานหลักฐานที่เกิดจากการทุจริต ทรमान ใช้กำลังบังคับ.....	9
○ พยานหลักฐานที่เกิดจากการหลอกลวง.....	9
○ พยานหลักฐานที่เกิดจากการล่อซื้อ.....	10

• พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบ แต่ได้มาจากการกระทำไม่ชอบหรือได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดหรือได้มาโดยมิชอบ (ม. 226/1).....	10
• พยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำผิดครั้งอื่น หรือพฤติกรรมเสื่อมเสียของจำเลย (ม. 226/2).....	11
• พยานหลักฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหาย (ม. 226/4).....	12
• คำสารภาพในชั้นจับกุม (ม. 84).....	12
พยานหลักฐานที่ห้ามรับฟัง เพราะดำเนินกระบวนการไม่ครบถ้วน.....	13
• พยานหลักฐานที่ได้มาก่อนการแจ้งสิทธิในชั้นมอบตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวน (ม. 84).....	13
• พยานหลักฐานที่ได้มาก่อนการจัดหาทนายความในชั้นสอบสวน (ม. 134/1).....	14
• พยานหลักฐานที่ได้มาก่อนการมีทนายหรือผู้ที่ไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำในชั้นสอบสวน (ม. 134/3).....	14
• พยานหลักฐานที่ได้มาก่อนการแจ้งสิทธิในชั้นสอบสวน (ม. 134/4).....	15
• พยานหลักฐานที่ได้จากการสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็ก หรือการสอบสวนผู้ต้องหาเด็ก (ม. 133 ทวิ, ม. 134/2).....	16
○ ประเภทความผิดที่ต้องใช้วิธีการสำหรับเด็ก.....	16
○ การแจ้งสิทธิเกี่ยวกับการถามปากคำเด็ก.....	16
○ การถามปากคำ, การสอบปากคำเด็ก.....	17
• พยานหลักฐานที่ได้จากการสอบปากคำหรือชี้ตัวผู้ต้องหาเด็ก (ม. 133 ตร.).....	18
○ การให้เด็กชี้ตัว.....	18
○ การชี้ตัวเด็ก.....	18
พยานหลักฐานที่มีความบกพร่อง.....	20
ประเภทของพยานหลักฐานที่มีความบกพร่อง.....	20
• พยานบอกเล่า.....	20
○ ความหมายของพยานบอกเล่า (ม. 226/3).....	20
○ การรับฟังพยานบอกเล่า (ม. 226/3).....	21
• พยานขัดทอด.....	22
• พยานหลักฐานที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้าน.....	22
• พยานหลักฐานที่มีความบกพร่องอื่น.....	23
การชี้แนะนักพยานหลักฐานที่มีความบกพร่อง.....	23
• ความระมัดระวังในการชี้แนะนักพยานหลักฐานที่มีความบกพร่อง (ม. 227/1).....	23
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	25

ขั้นตอนและวิธีการนำสืบพยาน.....	30
การยื่นบัญชีระบุพยาน.....	30
- หลักเกณฑ์การยื่นบัญชีระบุพยาน (ม. 229/1)..... ○ รายละเอียดของบัญชีระบุพยาน..... ○ เวลายื่นบัญชีระบุพยาน..... ○ การยื่นบัญชีระบุพยานภายหลังพ้นกำหนดเวลา..... ○ การห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่ไม่ได้แสดงความจำนงจะอ้างอิง.....	30 30 30 32 32
การสืบพยาน.....	33
หลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับการสืบพยาน.....	33
การสืบพยานต้องทำในศาลโดยเปิดเผย (ม. 172).....	33
หลักเกณฑ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับการสืบพยาน.....	34
- ศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติม. สืบพยานเอง, ส่งประเด็น (ม. 228)..... - การดำเนินการกรณีศาลสืบพยานเอง (ม. 229)..... - ศาลมีอำนาจเดินเผชิญสืบ (ม. 230)..... - ศาลมีอำนาจส่งประเด็นไปศาลอื่น (ม. 230)..... - ศาลมีอำนาจให้พยานเบิกความที่ศาลอื่น (ม. 230/1)..... - ศาลมีอำนาจใช้บันทึกถ้อยคำ (ม. 230/2)..... - ศาลมีอำนาจสั่งให้ส่งพยานหลักฐานที่เป็นเอกสารลับ (ม. 231).....	34 34 34 35 36 36 37
การสืบพยานล่วงหน้า.....	38
- การขอสืบพยานบุคคลไว้ก่อนฟ้องคดี (ม. 237 ทวิ)..... ○ อัยการขอสืบพยานบุคคลไว้ก่อนฟ้องคดี..... ○ ผู้ต้องหาขอสืบพยานบุคคลไว้ก่อนฟ้องคดี..... ○ การแต่งตั้งทนายกรณีอัยการขอให้สืบพยานก่อนฟ้องคดี..... ○ การสืบพยานที่เป็นเด็กก่อนฟ้องคดี..... - กรณีที่ใช้เรื่องการสืบพยานล่วงหน้าตาม ม. 237 ทวิ โดยอนุโลม..... ○ การสืบพยานผู้เชี่ยวชาญหรือพยานอื่น (ม. 227 ตร.)..... ○ การสืบพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ล่วงหน้า..... ■ การสืบพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ล่วงหน้าก่อนการฟ้องคดี (ม. 237 ตร.)..... ■ การสืบพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ไว้ล่วงหน้า ก่อนวันสืบพยานปกติ (ม. 244/1)..... - อัยการขอสืบพยานโจทก์ไว้ล่วงหน้า หลังส่งหมายเรียกพยานแล้ว (ม. 55/1)..... - การขอสืบพยานล่วงหน้าในประเด็นสำคัญ ก่อนถึงวันนัดสืบพยาน (ม. 173/2 วรรค 2).....	38 38 39 40 40 41 41 41 41 42 42 43
การพิจารณาว่าจำเลยกระทำผิด.....	43
เงื่อนไขการพิจารณาว่าจำเลยกระทำผิด (ม. 227).....	43

ตัวอย่างคำพิพากษา.....	44
พยานบุคคล.....	45
การอ้างพยานบุคคล.....	45
• ผู้ที่สามารถเป็นพยานบุคคล (ป.วิแพ่ง ม. 95(1) + ป.วิอาญา ม. 15).....	45
การอ้างจำเลยเป็นพยาน.....	45
• โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน (ม. 232).....	45
• จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน (ม. 233).....	46
การนำพยานบุคคลมาศาล.....	46
• การออกหมายเรียกพยาน (ป.วิแพ่ง ม. 106 + ป.วิอาญา ม. 15).....	46
• รายละเอียดของหมายเรียกพยาน (ป.วิแพ่ง ม. 106 + ป.วิอาญา ม. 15).....	47
• ผู้ส่งหมายเรียกพยาน (ป.วิแพ่ง ม. 70(1) + ป.วิอาญา ม. 15).....	47
• การมาเป็นพยานตามหมายเรียก (ป.วิแพ่ง ม. 108 + ป.วิอาญา ม. 15).....	48
• การปฏิบัติเมื่อพยานไม่มาตามหมายเรียก (ป.วิแพ่ง ม. 110, ม. 111 + ป.วิอาญา ม. 15).....	48
การดำเนินการของพยานเมื่อมาเบิกความ.....	49
• พยานต้องสาบานหรือปฏิญาณตน (ป.วิแพ่ง ม. 112 + ป.วิอาญา ม. 15).....	49
• พยานต้องเบิกความด้วยวาจา (ป.วิแพ่ง ม. 113 + ป.วิอาญา ม. 15).....	49
• พยานต้องไม่เบิกความต่อหน้าพยานที่จะเบิกความภายหลัง (ป.วิแพ่ง ม. 114 + ป.วิอาญา ม. 15).....	50
• ขั้นตอนการถามพยาน (ป.วิแพ่ง ม. 117 + ป.วิอาญา ม. 15).....	51
• การสืบพยานเด็ก.....	52
○ การจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียง (ม. 172 ตรี).....	52
○ การจัดสถานที่และการปฏิบัติของศาล (ม. 172 ตรี).....	52
○ การดำเนินการกรณีไม่ได้ตัวพยานเด็กมาเบิกความ (ม. 172 ตรี).....	53
○ การสืบพยานเด็กนอกศาล (ม. 172 จัตวา).....	53
• การสืบพยานผู้ที่มีปัญหาทางภาวะจิตใจหรือความเกรงกลัว (ม. 172 วรรค 3).....	53
สิทธิของพยานในการไม่ตอบคำถาม.....	54
• พยานไม่ต้องตอบคำถามที่ทำให้ถูกฟ้องคดีอาญา (ม. 234).....	54
อำนาจของศาลในการสืบพยานบุคคล.....	54
• ศาลมีอำนาจซักถามพยานบุคคล (ม. 235).....	54
• ศาลมีอำนาจสั่งให้พยานออกไปนอกห้องพิจารณา (ม. 236).....	54

• ศาลมีอำนาจใช้บันทึกคำเบิกความพยาน (ม. 237).....	55
○ การใช้บันทึกคำเบิกความพยานที่ให้ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง.....	55
○ การอ่านบันทึกคำเบิกความพยาน.....	55
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	56
พยานเอกสาร.....	57
สิ่งที่สามารถใช้เป็นพยานเอกสาร.....	57
• สิ่งที่เป็นพยานเอกสารได้ (ม. 238).....	57
อำนาจของศาลในการเรียกพยานเอกสาร.....	57
• ศาลมีอำนาจเรียกพยานเอกสาร (ม. 239).....	57
ขั้นตอนและวิธีการยื่นพยานเอกสาร.....	58
• การส่งพยานเอกสารกรณีทั่วไป (ม. 240 วรรค 1).....	58
○ กรณีศาลกำหนดให้มีวันตรวจพยาน (ม. 173/2).....	58
○ กรณีศาลไม่ได้กำหนดให้มีวันตรวจพยาน (ม. 173/2).....	58
• การดำเนินการกรณีพยานเอกสารที่ไม่ต้องส่งมอบล่วงหน้า (ม. 240 วรรค 2).....	59
• การดำเนินการกรณีคู่ความไม่ยอมส่งมอบพยานเอกสาร (ม. 240 วรรค 3).....	59
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	60
พยานวัตถุ.....	61
• การนำพยานวัตถุมาศาล.....	61
○ ศาลกำหนดให้มีวันตรวจพยาน (ม. 173/2).....	61
○ ศาลไม่ได้กำหนดให้มีวันตรวจพยาน (ม. 241).....	61
• การส่งมอบพยานวัตถุให้คู่ความอีกฝ่ายดู (ม. 242).....	62
• การดำเนินการกรณีคู่ความไม่ส่งมอบพยานวัตถุ (ม. 240 วรรค 3).....	62
พยานผู้เชี่ยวชาญ.....	63
ความหมายของพยานผู้เชี่ยวชาญ.....	63
• ผู้ที่สามารถเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญ (ม. 243 วรรค 1).....	63
การดำเนินการของพยานผู้เชี่ยวชาญ.....	64
• การดำเนินการทั่วไปของพยานผู้เชี่ยวชาญ (ม. 243 วรรค 2-4).....	64
• การตรวจสอบศรัทธาโดยผู้เชี่ยวชาญ (ม. 244).....	64
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	65

การตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์..... 66

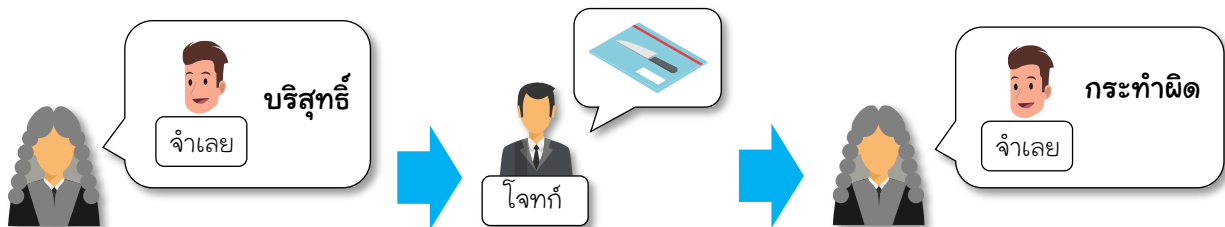
- ศาลมีอำนาจสั่งตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ (ม. 244/1)..... 66
- ศาลมีอำนาจสั่งเก็บตัวอย่างทางวิทยาศาสตร์ (ม. 244/1)..... 66
- ขอขอบคุณรูปภาพจาก www.freepik.com และ www.flaticon.com

ภาระการพิสูจน์ในคดีอาญา

- ป.วิอาญา ไม่ได้กำหนดเรื่องภาระการพิสูจน์ไว้ = ต้องใช้ ป.วิแพ่ง ม. 84/1 + ป.วิอาญา ม. 15

หลักทั่วไปเกี่ยวกับภาระการพิสูจน์ในคดีอาญา

โจทก์มีภาระการพิสูจน์ความผิดของจำเลย

ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานว่าจำเลยบริสุทธิ์ จนกว่าโจทก์จะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีความผิด

- โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อนเสมอ
- จำเลยไม่ให้การ = ถือว่าจำเลยปฏิเสธ = โจทก์มีภาระการพิสูจน์
- หากกฎหมายกำหนดยกเว้นความผิดของจำเลย โจทก์ต้องพิสูจน์ว่าการกระทำของจำเลยไม่เข้าข้อยกเว้นความผิด
- หากจำเลยยอมรับว่ากระทำตามฟ้อง แต่อ้างว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย = ไม่ถือว่าจำเลยสารภาพ = โจทก์ยังมีภาระการพิสูจน์
- หากโจทก์ได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานตามกฎหมาย โจทก์มีภาระเพียงพิสูจน์ข้อเท็จจริงให้เข้าเงื่อนไขการได้ประโยชน์จากข้อสันนิษฐานเท่านั้น
- ฎีกา 816/2546 - โจทก์ไม่ได้นำสืบว่า จำเลยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มิ, ไร่ และปลูกตัดตัวซึ่งอาวุธปืน จึงไม่อาจลงโทษจำเลยฐานมีอาวุธปืนในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต
- ฎีกา 6747/2560 - โจทก์มีหน้าที่นำสืบในคดีหมิ่นประมาทว่า การกระทำของจำเลยไม่ใช่อการแสดงความคิดเห็นหรือข้อความโดยสุจริต
- ฎีกา 708/2503 - พ.ร.บ. การพนัน ให้สันนิษฐานว่า ผู้ที่อยู่ในวงการเล่นเป็นผู้เล่น เมื่อโจทก์นำสืบได้ว่าจำเลยอยู่ในวงเล่น จำเลยก็มีหน้าที่นำสืบหักล้าง